

Mindennapi biológia

Válogatott előadások az egészség tudományából

A tíz téma vázlata

Soós Imre Kulturális Központ, Rábakecöl, Kossuth u. 51.

2019. január – 2019. december

Előadó: Dr. Nagy Ádám, PhD

Az előadó magáról

1987-ben láttam meg a napvilágot. Mondhatni kecéli vagyok, a családom ugyanis rábakecéli gyökerekkel rendelkezik. Gyermekkoromat is itt töltöttem. 2009 óta azonban Répcelakon, majd 2017-től Csánigon élek.

A rábakecéli általános iskola után a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban tanultam tovább és ott is érettségiztem. Nagyon kedves és szakképzett tanárainknak is köszönhetően az érettségim színjelesre sikerült.

Az egyetemi tanulmányaimat Szegeden végeztem a Természettudományi Karon, mint molekuláris szakirányú okleveles biológus.

Szakedolgozatomat a szegedi I-es klinikán a parvovírus B19 arthritisben (ízületi gyulladásban) betöltött szerepéről írtam. Kiderült, hogy a vírus hosszú évtizedekig képes elrejtőzni az ízületek vápájában és annak kopása esetén gyulladásos folyamatokat okozni, kiújítani.

2014-ben megpályáztam a PTE-ETK-n az egyik állami ösztöndíjas PhD helyet, amit sikeresen meg is nyertem. Azóta a szombathelyi Markusovszky Egyetemi Oktatókórház Molekuláris Patológiáján dolgozom, de a Patológia és Genetika Osztályai között is mozgok, néha-néha pedig eljutok az Onkológiára is.

A disszertációm „Glioblastoma molekuláris osztályozása” címen írtam. Ennek a nagyon agresszív agydaganatnak nem csupán szövettani, de molekuláris biológiai sajátosságai is vannak, amelyek között számos terápiás, sőt hatékonynak ígérkező terápiás célpont is van. Sikerült bevezetnünk egy új panelt, amely segíti a megfelelő diagnózis felállítását és a terápiás döntéshozatalt is.

Doktori fokozatom megszerzése óta új minősítésben, de továbbra is a Markusovszky Kórház kötelékében dolgozom; mutáció elemzéssel foglalkozom. Szabadidőmben írni-olvasni szoktam, nagyon szeretem a világtörténelmet (úgy 1700-tól napjainkig) és a hadtörténetet. Érdeklődési szinten figyelem a csillagászati-asztrobiológiai híreket és fejleményeket is.

A Mindennapi Biológia előadásorozatát egy új, érdekes kihívásnak veszem. Már nagyon várom, hogy a havi rendszerességgel érkező témákból felkészülhessek a Közönség számára, mivel ebből én magam is rengeteget tanulok. Mindemellett nagyon jól esik, hogy mondandómra van érdeklődés, ezért igyekezni fogok erre hónapról hónapra mind jobban részolgálni!

Az előadó a Mindennapi biológiáról

A Répcelakon már nagy népszerűségnek és látogatottságnak örvendő „Mindennapi biológia” előadássorozat most Rábakecölben is elindul. Az orvosi témák sajnos sokunkat érintenek, ezért nagyon hasznos, hogy a lakossággal párbeszédet folytassunk ezekről.

A jelenlegi új előadássorozattól azt várom, hogy egyrészt az emberek még jobban megismerik a betegségeket, amelyek így, vagy úgy, de mindannyiunkat érintenek; másrészt, hogy ennek a felismerésnek a segítségével lehetőségünk adódjon jobban átlátni a betegségek ok-okozati összefüggéseit! Mindez a gyógyulási folyamatokat is segíti. Bízom benne, hogy a „Mindennapi biológia” eléri a célját és hangot ad azoknak a tényeknek, amelyek számos tévhitet és előítéletet eloszlatnak bizonyos betegségekkel kapcsolatban.

Igyekezni fogok olyan témákat körüljárni, amelyek nem csak érdekesek, hanem elgondolkodtatóak is lesznek. Sőt, a közönség aktívabb bevonásával a hagyományos előadásoktól eltérően interaktívabb formában vitaindító felvetéseket is tervezek.

A kulturált viták véleményem szerint a különböző érdekek és nézőpontok ütköztetése által segítenek jobban megérteni egy adott témát, és emellett lehetőséget adnak saját tudásunk bővítésére is. Minél szélesebb látószögből figyeljük a világot, annál többet látunk, annál jobban megértjük azt.

Remélem, hogy a Mindennapi Biológia előadásai hasznos és kellemes időtöltésnek bizonyulnak majd! Igyekszem a magas színvonalat hozni, sőt még tovább is lépni azon, hogy az új kihívásoknak is megfeleljenek előadásaim!

Bármilyen további kérdés esetén az alábbi elérhetőségen meg lehet találni:
adam.bogomolov2@gmail.com

Illetve már online is lehet követni az előadássorozatot:

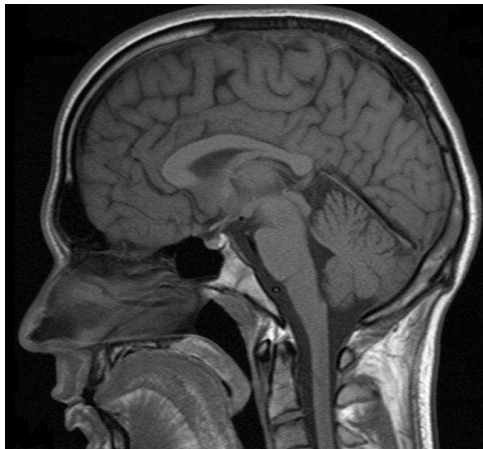
<https://www.facebook.com/MindennapiBiologia/>

Mindennapi biológia

Bevezető előadás – Február 7. 17:00

A rákról és az agydaganatokról

A médiában manapság igen sokat írnak és beszélnek a rákról, többnyire azonban pontatlanul és félrevezetően. Valójában mi áll az igen rossz csengésű szó mögött? Mik a rák kialakulásának hátterében lévő összefüggések? Létezik gyógymód, mely bármilyen rákra gyógyír? Lesz ilyen a jövőben? Mik a kilátásai egy mai rákos betegnek? Mennyire hatékonyak a mai terápiás megközelítések (sugarterápia, kemoterápia)? Megelőzhető a rák kialakulása?

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit jelent a "rák" fogalma?

Hogyan alakul ki?

Milyen terápiás lehetőségek vannak?

Vannak kutatások ez irányban?

Megelőzhető a rák?

Gyógyítható a betegség?

Milyen esélyekkel indul egy agydaganatos beteg?

Milyen agydaganatok léteznek?

Mi az a glioblastoma (glioblastoma multiforme)?

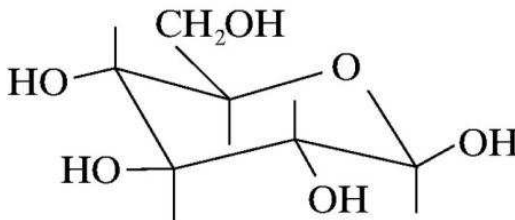
Mivel foglalkozik a szombathelyi Molekuláris Patológia?

Mindennapi biológia

Második előadás – Március 21. 17:00

Cukorbetegség

A cukorbetegségre úgy tekintünk, mint valami népbetegségre, vagy az időskorral járó kellemetlenségre. Valóban ez a helyzet? A cukorbetegség újkori probléma, amely csak a nyugati társadalmakat érinti, vagy a valóság teljesen más? A köztudatban elterjedt tévhitek szerint kizárólag a magas cukortartalmú ételektől lehet cukorbeteg valaki. Ugyanez a tévhit megfordítva is létezik, miszerint a cukor elhagyásával a cukorbetegség teljesen meggyógyítható. A média a cukrot úgy tünteti fel, mint valami ádáz gyilkost. A cukor viszont nem ellenség! A szervezet energia körforgásában döntő szerepe van. A DNS-lánc is egy cukorfoszfat vázra épül fel. A különböző cukorfajták közül tehát valamennyi veszélyes lehet, vagy vannak közöttük „békés” fajtájuk is? Mely cukorfajták mellőzhetőek és melyek nélkülözhetetlenek? Az édes ízről márpedig senkinek sem kell lemondania!

β -D-glükóz

Kérdések az előadás tematikájából:

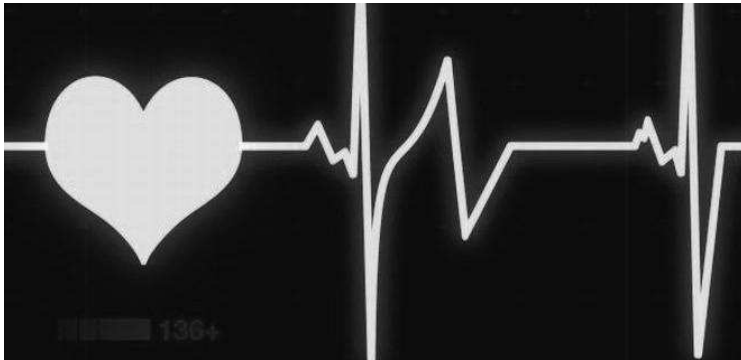
- Mi az a hipo- és hiperglikémia?
- Mi az 1-es, 2-es és MODY típusú cukorbetegség?
- Mit jelent az inzulinrezisztencia fogalma?
- Milyen tényezők vezethetnek cukorbetegség kialakulásához?
- Hogy lehet felismerni a cukorbetegséget?
- A laboratórium hogyan mutatja ki a cukorbetegséget?
- Hogyan ismerhetjük fel a cukorbetegséget?
- Milyen élettani háttere és szövődményei vannak?
- Milyen életminőség érhető el egy cukorbeteg számára?
- Hogy előzhetjük meg, és hogyan lehet kezelni a cukorbetegséget?

Mindennapi biológia

Harmadik előadás – Április 11. 18:00

Magas vérnyomás

A magas vérnyomás népbetegség. Nemcsak hazánkban, de az egész világon a vezető halál-ok a szív és érrendszeri megbetegedés. A magas vérnyomás nem egyszerűen kialakul és megmarad, hanem valaminek a következtében alakul ki. Általában az erek meszesedéséből fakadó érátmérő csökkenés okozza, de számos egyéb oka is lehet. Ezek az okok feltárhatóak? Megérthetőek? És ami még fontosabb: megelőzhetőek? Mit tehet az ember, ha már magas a vérnyomása? Igaz az a népi megállapítás, hogy nem mindenkinél ugyanaz az érték a magas vérnyomás? A tudomány jelenlegi állása szerint milyen kockázatokkal jár a magas vérnyomás? Melyek azok a betegségek, amelyek feltétlenül követik, és melyek azok, amelyek csak adott esetben kísérhetik? Kik a leginkább kitéttek? Magyarországon eközben már szinte természetesnek vesszük, ha valaki vérnyomáscsökkentőt szed...

Kérdések az előadás tematikájából:

- Mit jelent a hypotonia és mit jelent a hypertonia fogalma?
- Hogyan osztályozzuk a magas vérnyomást?
- Mit jelent az elsődleges és másodlagos hypertonia?
- Terhesség esetén milyen veszélyei vannak?
- Milyen szisztémás következményei, szövődményei lehetnek?
- Mitől alakulhat ki magas vérnyomás?
- Hogyan lehet vizsgálni a magas vérnyomást?
- Milyen kezelési alternatívák léteznek Magyarországon?
- Hogyan lehet megelőzni a magas vérnyomást?
- Tévhitek a magas vérnyomásról – Miért ezek terjedtek el a köztudatban?

Mindennapi biológia

Negyedik előadás – Május 16. 18:00

Elhízás

Az elhízás főleg a nyugati társadalmakat jellemzi. Gyakorlatilag „civilizációs betegségnek” nevezik. Hogyan lehetséges, hogy a magát leginkább intelligensnek tartó Nyugat a józan eszét félretéve mindent megeszik? Valóban ez a helyzet? Az ember önmaga gátat tud szabni a táplálkozási kultúrájával az elhízásnak? Vagy itt jóval többről van szó? Milyen ok-okozati összefüggések lapulnak a háttérben? A tudomány képes feltárni ezeket? Mit szabad tanácsolni egy elhízott személynek? Az elhízás számos további betegséggel áll kapcsolatban, például magas vérnyomás, csontritkulás, agyvérzés, stb. felsorolni is lehetetlen. Miért van az mégis, hogy a világon és így Magyarországon is egyre nő az elhízott emberek szám? A kérdés mindenkién ott motoszkál: ez a gazdagok betegsége? Igen, vagy nem?

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit nevezünk elhízásnak a népszerűben és mit a tudományban?

Milyen társadalmi szerepet tölt be az elhízás?

Mi az a testtömeg index és hogyan számíthatjuk ki?

Hogyan osztályozzuk az elhízást?

Az elhízás milyen hatást gyakorol a szervezetre?

Milyen szövődményei lehetnek?

Milyen egyéb betegségekkel jár „kéz a kézben”?

Mi az elhízási túlélési paradoxon?

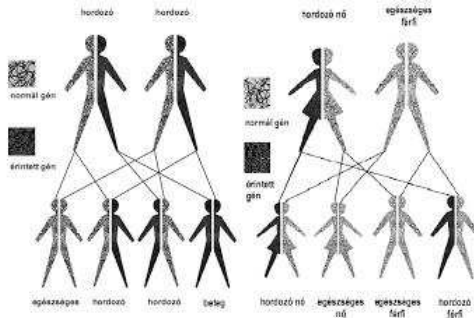
Mennyiben múlik a genetikán az elhízás és mennyiben az egyén viselkedésén?

Mindennapi biológia

Ötödik előadás – Június 20. 18:00

Genetikai betegségek

Van, amikor nem mi döntünk sorsunkról. Van, hogy nem mi határozzuk meg a jövőnk alakulását. Számos betegség létezik, amely már születés előtt, az anyaméhben beeszi magát az érkező kis csöppség génállományába. Az ilyen betegségek számos defektust okozhatnak. Halva születést, rövid, szenvedésteli életet, akár mikor bekövetkező hirtelen halált. Más betegségek az élet előre haladtával jelennek meg. Megint mások talán mindvégig szunnyadnak, és soha nem mutatkoznak. Tüneteik és következményeik épp olyan széles spektrumon mozognak, mint ahány típusuk van. Ők a genetikai betegségek. Az orvostudomány és a genetika fejlődésével egyre inkább kezdjük megérteni őket és már-már ott tartunk, hogy némelyiket teljesen kezelni tudjuk. Várható, hogy a jövőben a gének jobb ismeretének birtokában további genetikai betegségeket gyógyítunk meg. És mi lesz addig azokkal a betegekkel, akik számára jelenleg még nincs remény?

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit nevezünk genetikai betegségnek?

Melyek a legismertebb genetikai betegségek?

Hogyan állt régen és hogyan áll ma hozzájuk a társadalom?

Mi a mutáció fogalma a genetikában?

Mi a kromoszóma?

Milyen tényezők állhatnak a genetikai betegségek mögött?

Mik az „egygénés” genetikai betegségek?

Mi jellemzi ezeket?

Melyek a „multifaktoriális” genetikai betegségek?

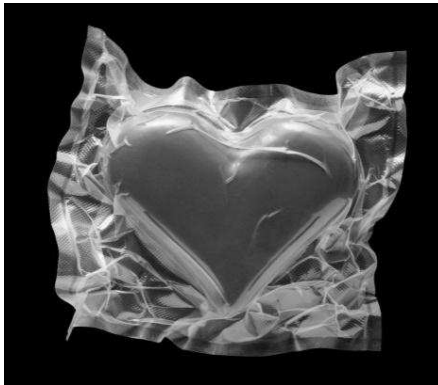
Hogyan lehet kimutatni a genetikai rendellenességeket?

Mindennapi biológia

Hatodik előadás – Augusztus 22. 18:00

Szervátültetés

A szervátültetés nagyon újszerű eljárásnak hat, de tulajdonképpen már a rómaiak is kísérleteztek vele. Kevesen tudják, de bizonyos mértékig a vérátömlesztés is szervátültetésnek tekinthető. Napjainkban egyre több szervet lehet átültetni a donor szervezetéből az akceptoréba (befogadóéba), de vajon tényleg ez az egyedüli üdvösséges megoldás? Az őssejt terápia által javasolt saját szerv visszátültetése tényleg csodaszámba megy, amely mindenre jó? Az őssejtek által kínált lehetőségek valódi megoldást jelentenek, vagy csak illúzió az egész? A szervátültetésnek egyébként milyen mellékhatásai lehetnek? Hogyan él a beteg tovább? Mire kell figyelnie? Az életminőséget mennyiben befolyásolja? Mikor és kinek javallott a szervátültetés?

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit nevezünk szervátültetésnek?

Mi az a graft?

Mikor van szükség egy szerv átültetésére?

Mi alapján döntenek el az orvosok, hogy ki kapja meg a szervet?

Honnan lehet tudni, hogy a műtét várhatóan sikeres lesz-e?

Hogyan történik meg egy szerv átültetése?

Milyen szövődményei lehetnek?

Magyarországon milyen szervek átültetését végzik?

A bizonyos várolista – Miért olyan végeleáthatatlanul hosszú?

Az őssejt alapú szervátültetés – ez lenne a jövő?

Mindennapi biológia

Hetedik előadás – Szeptember 12. 18:00

Alzheimer és Parkinson kór

Két olyan betegségről van szó, amelyet gyakran összekapcsolnak az öregkorral. Jogosan? Az életkor előre haladtával mennyire kell tartanunk ezektől a betegségektől? Mik azok a tényezők, amelyek kiváltják őket? Hogyan lehet megelőzni őket? A népi megállapítás helyes: sem az Alzheimer kór, sem a Parkinson kór nem rasszisták: mindenkit érinthetnek nemtől, társadalmi státusztól, bőrszíntől, vagy vallási hovatartozástól függetlenül. A modern tudomány és orvoslás hogyan veszi fel a kesztyűt ezekkel a kórságokkal? Milyen kilátásai vannak a betegnek? Milyenek a hozzátartozóknak? A jövőben várható előrelépés a terápiák terén? Merrefelé tapogatózik az orvostudomány?

Kérdések az előadás tematikájából:

Mi az az Alzheimer kór?

Mi vezethet a kialakulásához?

Milyen patológias elváltozásokat okozhat?

Milyen lefolyása van?

Hogyan kezelhető az Alzheimer kór?

Mit jelent a Parkinson kór fogalma?

Mitől alakulhat ki és milyen patológiai elváltozások kísérik?

Milyen a lefolyása?

Hogyan lehet felismerni, diagnosztizálni?

Hogyan lehet kezelni a Parkinson kórt?

Mindennapi biológia

Nyolcadik előadás – Október 24. 17:00

Függőségek

Az ember egyik legalapvetőbb tulajdonsága, hogy szomjazza a boldogságot. Mindenben a boldogulást keresi, és folyton jobblétet akar. Nincs számára határ, nincs olyan cél, amit újabb célok kitűzésével ne lehetne felülmúlni. Vannak közöttünk olyan emberek, akiknek ez sokkal többet jelent, mint embertársaiknak. Őket nemes egyszerűséggel függőknek nevezi a társadalom. Ha nagyon szigorúan akarjuk venni a dolgot, akkor mindannyian függők vagyunk. Mi különbözteti hát meg a kóros függést a „normálistól”? Mi a kettő között a határmezsgye? Mikor lépi át valaki a bűvös vonalat, hogy a függőség kódéba vesszen? Kinek áll jogában eldönteni, hogy mit tekintünk általánosan függésnek, hiszen igényeink eltérőek. Csak az számít függőnek, aki valamilyen kémiai, vagy érzelmi „szer” hatása alatt marad tartósan? Pontos ez így? Hiszen valamennyi függés boldogsághormon felszabadulást okoz. Éppen úgy, mint akár egy kocka csokoládé elfogyasztása is. Akkor hol van a határ?

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit nevezünk függőségnek?

Hogyan lehet diagnosztizálni a függőséget?

Felismerhető egyáltalán?

Melyek azok a tényezők, amelyek függőséghez vezethetnek?

Mióta létezik a „függőség” fogalma?

A történelemben hol írták le először?

Melyek a kémiai szerek által kiváltott függőségek?

Hogyan lehet kezelni és megelőzni?

Melyek a viselkedési mintázattal kapcsolatos függőségek (kényszerbetegségek, viselkedési zavarok)?

Mindennapi biológia

Kilencedik előadás – November 14. 17:00

Abortusz

Egyesek főbenjáró bűnnek, míg mások a nők elemi jogának tekintik. A vita világszerte folyik, más-más szemszögekből. Maga a téma a legtöbb ember számára tabu, de ugyanakkor megkerülhetetlen is, hiszen társadalmunk egyik alapvető kérdését boncolgatja. Kinek a joga az erősebb? A nő saját teste feletti önrendelkezésének joga, vagy a magzat élethez való joga? A kérdés vallási, biológiai, jogi és társadalomtudományi problémák egész erdejét vonja maga után. Előadásunkban áttekintjük magát a fogalmat és a vele együtt járó kísérőjelenségeket (stigmatizáltság, bűntudat, megaláztatás, megvetettség, stb.).

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit jelent az abortusz fogalma?

Milyen hatásai vannak az anyára nézve?

Hogyan történik meg a folyamat?

Milyen alternatívái léteznek?

A világ országai hogyan viszonyulnak a kérdéshez?

Mi a helyzet Magyarországon?

Mit hozhat a jövő?

Jogilag mi minősül abortusznak?

Mikor feltétlenül szükséges és mikor elkerülhető?

Melyek a pro és kontra érvek?

Mindennapi biológia

Záró előadás – December 12. 17:00

Védőoltások

Több tízezer különböző fertőző ágenssel érintkezik szervezetünk naponta. A legtöbb ellen immunrendszerünk felkészült és hatékony immunválasszal felel. Vannak azonban olyan fertőző betegségek, amelyek hosszú távú lebetegedést, súlyos lefutást, vagy szövődményeket okozhatnak. Ezek ellen az orvostudomány kifejlesztette a különböző védőoltásokat, így immunizálva a szervezetet a legveszélyesebb kórokozók ellenében. Napjainkban számtalan különböző védőoltás létezik, ebben az előadásban a főbb tudnivalókat járjuk körül ezekről.

Kérdések az előadás tematikájából:

Mit jelent a védőoltás kifejezés?

Az immunrendszer mechanizmusai közé hova illeszthetjük be a védőoltást?

Hogyan védi a szervezetet az oltás?

Milyen típusú védőoltások léteznek?

Milyen betegségeket lehet védőoltásokkal megelőzni?

Mely védőoltások beadása kötelező Magyarországon?

Milyen hatékonysággal működnek a védőoltások?

A kórokozók változásait hogyan követik a tudósok?

Egyes betegségek esetén miért nem létezik hatékony védőoltás?

Igaz-e, hogy a legtöbb oltás inkább árt, mint használ?

Köszönetnyilvánítás

Az előadó ezúton szeretne köszönetet mondani az előadássorozat létrejöttéért:

Soósné Vass Szilvia asszisztensnek

A Soós Imre Kulturális Központnak

A Rábakecöli Önkormányzatnak

A szombathelyi Markusovszky Kórház dolgozóinak

És végül, de nem utolsó sorban

Mindenkinek, aki az előadásokra időt szabadít(ott) fel és megjelent,
részvételével támogatta azokat!

Köszönöm!

Mindennapi biológia

További előadások a Mindennapi Biológia előadójától:

Világjárványok

Biológiai fegyverek

Demencia

AIDS és Hepatitis

Genetikailag módosított organizmusok (GMO)

Környezetszennyezés

Természettudomány és vallás

Étrend kiegészítők

Tévhitek a biológiában

A Magyar Egészségügy

Legek a biológiában

Evolúció

Molekuláris orvoslás

Élet a Földön kívül

Jegyzetek